Eduskunta
Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle direktiiviehdotuksista kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta annetun direktiivin (ADR-direktiivi) muuttamiseksi sekä asetukseksi kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta annetun asetuksen (ODR-asetus) kumoamiseksi (U 77/2023 vp.)

Esitetyillä ehdotuksilla muutettaisiin vaihtoehtoisen riidanratkaisua koskevaa EU-sääntelykehikkoa. Suomen Yrittäjät toteaa, että laadukas vaihtoehtoinen riidanratkaisujärjestelmä on niin kuluttajien kuin elinkeinonharjoittajienkin etujen mukaista. Suomessa on toteutettu EU-sääntelyyn pohjautuva toimiva ja tehokas vaihtoehtoinen riidanratkaisujärjestelmä. **Tarvetta vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta annetun direktiivin tarkastamiseen ei siten ole kansallisesta näkökulmasta.** Yritykset hyväksyvät suomalaisten vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten antamat suositukset ja noudattavat niitä erittäin hyvin. On tärkeää, ettei sääntelyä muuteta tavalla, joka voi johtaa toimivan kansallisen järjestelmämme heikentymiseen.

Suomen Yrittäjät painottaa, että **vaihtoehtoisen riidanratkaisuprosessiin osallistumisen on pysyttävä jatkossakin elinkeinonharjoittajien kannalta vapaaehtoisena.** Suhtaudumme kriittisesti siihen, että elinkeinonharjoittajille asetetaan tiukkaan määräaikaan sisältyvä vastausvelvollisuus menettelyyn osallistumisesta. Kyseinen velvollisuus lisäisi tarpeettomasti elinkeinonharjoittajien sekä vaihtoehtoisen riidanratkaisuelinten hallinnollista taakkaa, eikä toimi kannustamaan elinkeinonharjoittajaa osallistumaan vaihtoehtoiseen riidanratkaisumenettelyyn. Vastausvelvollisuus on tarpeeton suomalaisessa järjestelmässä, sillä Suomessa vaihtoehtoiset riidanratkaisuelimet antavat päätöksensä asiassa riippumatta siitä, osallistuuko yritys prosessiin vai ei. Lisäksi elinkeinonharjoittajille asetettavaksi ehdotettu enintään 20 päivän vastausaika on kohtuuttoman lyhyt.

Suomen Yrittäjät ei kannata soveltamisalan laajentamista puhtaasti sopimuksenulkoisiin asioihin. Yleisesti ottaen Suomessa markkinointi ja menettely asiakassuhteissa (kuluttajansuojalaki 2 luku) on ns. kollektiivista

kuluttajansuojaa, jota valvoo kuluttaja-asiamies. Kuluttaja-asiamiehen valvonta on ollut tehokasta ja asianmukaista. Järjestelmän muuttamista ei voida pitää kannattavana eikä vaihtoehtoisille riidanratkaisuelimille tulisi antaa yleisiä lainvalvontatehtäviä.

Tasapuolisten toimintaedellytysten sekä kilpailuneutraliteetin vahvistamisen kannalta suhtaudumme lähtökohtaisesti myönteisesti siihen, että unionin ulkopuoliset toimijat otetaan direktiivin soveltamisalaan silloin kun ne myyvät EU:ssa asuville kuluttajille tavaroita tai palveluita. Olemme kuitenkin huolissamme, että laajennus merkittävästi lisäisi ratkaisupyyntöjen määrän ja kuormittaisi entisestään suomalaisten vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten resursseja ja pidentäisi jo nykyisellään kohtuuttoman pitkiä käsittelyaikoja entisestään. Soveltamisalaa koskevaan laajennukseen liittyy myös avoimia kysymyksiä menettelyn menettelykielen osalta sekä sen osalta, miten EU:n ulkopuolisia elinkeinonharjoittajia saataisiin ylipäätään osallistumaan menettelyyn. Direktiivin maantieteellisen soveltamisalaa laajennettaessa on varmistettava vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten riittävät resurssit. Vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten taakan vähentämiseksi sekä sen varmistamiseksi, että ne voivat suunnata resurssejaan ydintehtäviensä suorittamiseksi kannatamme ehdotuksia vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten raportointivelvollisuuksien helpottamiseksi.

Emme kannata ehdotusta, jonka mukaan vaihtoehtoisilla riidanratkaisuelimillä olisi oikeus niputtaa samaa elinkeinonharjoittajaa vastaan nostetut samankaltaiset kanteet yhdeksi prosessiksi, koska tämä voisi vaarantaa laadukkaan menettelyn yksittäisissä asioissa sekä eri asioiden erityispiirteiden huomioimisen. Nykyiset tehokkaat vaihtoehtoisen riidanratkaisuelinten sisäiset työskentelytavat samantyyppisten tapausten käsittelyssä sekä kuluttaja-asiamiehen ryhmäkannemahdollisuus ovat tältä osin riittäviä ja hyvin toimivia keinoja tehokkuuden varmistamisessa.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Karoliina Katila
asiantuntija